

**STATEN VAN DE
NEDERLANDSE ANTILLEN.**

ZITTINGSJAAR 1959—1960-79.

*Landsverordening regelende een algeme-
ne, de gehele bevolking omvattende, ver-
plichte verzekering tegen geldelijke ge-
volgen van ouderdom (Landsverorde-
ning Algemene Ouderdomsverzekering).*

MEMORIE VAN TOELICHTING.

No. 3.

Algemene beschouwingen.

Uit het feit, dat de Landsverordening Noodouderdomsvoorziening in 1955 zonder hoofdelijke stemming door de Staten is aanvaard, is wel gebleken, dat in de Nederlandse Antillen algemeen de noodzaak werd ingezien een regeling te treffen, welke tegemoet zou komen aan de noden van de ouden van dagen.

Deze landsverordening was evenwel blijkens haar considerans slechts een voorlopige regeling ter voorziening in de nood van ouden van dagen, vooruitlopende op een definitieve ouderdomsvoorziening.

De Memorie van Toelichting bij bedoelde Landsverordening laat er geen twijfel over bestaan, dat het in de bedoeling lag deze definitieve ouderdomsvoorziening de vorm van een ouderdomsverzekering te geven.

De velerlei moeilijkheden, welke men op zijn weg ontmoet, indien een Landsverordening, bevattende een ouderdomsverzekering, moet worden ontworpen — waarbij niet alleen rekening dient te worden gehouden met verzekeringstechnische vraagstukken, maar ook economische problemen in ogenschouw dienen te worden genomen — zijn mede de reden geweest, dat geen uitvoering gegeven is kunnen worden aan het aanvankelijke voornemen de noodouderdomsvoorziening al na één jaar te vervangen door een definitieve regeling.

Het doet de Regering echter genoegen thans aan de Staten een ontwerp voor een nadere regeling der onderhavige materie te kunnen aanbieden.

Alvorens tot een artikelsgewijze toelichting over te gaan, wil zij op enkele algemene grondslagen, waarop bijgaand ontwerp is gebaseerd, wat nader ingaan.

1. De rechtsgrond

Alvorens de Staten een ontwerp-Landsverordening aanvaardden, hetwelk een verplichte algemene ouderdomsverzekering behelst, hebben zij zich af te vragen, of hiervoor wel een rechtsgrond aanwezig is, m.a.w. of er reden is voor de overheid om met het oog op het algemeen be-

lang dwingend in te grijpen in persoonlijke verhoudingen, welke naar haar mening niet of niet voldoende geregeld zijn.

De Regering meent, dat deze rechtsgrond er inderdaad is. Vele bejaarden, die op grond van hun leeftijd niet meer in hun onderhoud kunnen voorzien, verkeren in behoeftige omstandigheden, omdat zij tijdens hun actieve periode — door welke oorzaken dan ook — niet zodanige maatregelen hebben kunnen treffen, dat zij een van financiële zorgen vrije oude dag kunnen hebben. Zij zijn dan veelal aangewezen op hulp van familie of op door de overheid te geven onderstand. Waar het hier niet gaat om een aantal individuele gevallen, doch gesproken moet worden van een maatschappelijk verschijnsel of — wil men — een maatschappelijk kwaad, dat zonder ingrijpen van overheidswege niet tot een oplossing wordt gebracht, heeft de overheid niet alleen het recht, maar ook de plicht, maatregelen te treffen, welke de omvang van dit maatschappelijk euvel tot zo gering mogelijke proporties terugbrengt. Daarmede wordt zowel het persoonlijk als het algemeen belang gediend.

2. Voorziening of verzekering

Zoals hierboven reeds werd gesteld is het steeds de bedoeling geweest de noodoudersvoorziening te laten volgen door een verzekering. De Regering heeft in bijgaand ontwerp dan ook de vorm van een verzekering gekozen. Zij meent, dat hieraan de voorkeur moet worden gegeven boven een stelsel van staatspensioen, m.a.w. boven een systeem, waarbij uit de belastingopbrengst de ouderdomspensioenen worden betaald.

Het verschil tussen het ene en het andere stelsel is niet zo groot als het op het eerste gezicht lijkt. Het Internationaal Arbeidsbureau te Genève heeft eens uitgesproken, dat de enige maatstaf, die tenslotte bij de beoordeling, of een bepaalde regeling tot de ene dan wel tot de andere categorie behoort, doorslaggevend is, „het al of niet gesteld zijn van de eis, als voorwaarde voor het recht op uitkering, dat een bijdrage moet worden betaald door de toekomstige rechthebbende, of in zijn naam, aan een fonds, waaruit de uitkering wordt verstrekt”.

De Regering heeft aan de verzekeringsvorm de voorkeur gegeven, omdat daardoor een meer direct verband gelegd wordt tussen de offers, die men zich getroost en de voordelen, welke men geniet. De persoonlijke verantwoordelijkheid van ieder individu komt hierdoor sterker tot uiting.

3. Verplichte volksverzekering

Dat de vorm van een verplichte verzekering gekozen is, behoeft geen nader betoog. Vrijwillige verzekeringen, op wettelijke basis, zijn practisch overal in de wereld tot

bepaalde keuze is, dat de economische sterkeren bijdragen ten behoeve van de economisch zwakkeren. Het is duidelijk, dat, indien aan allen een zelfde ouderdomspensioen gegeven wordt, iemand die 5% betaalt van een inkomen van f 1500,— daarvoor minder betaalt, dan iemand die 5% verschuldigd is over een inkomen van f 5500,—. Het is evenzeer duidelijk, dat de man van f 5500,— dan een gedeelte van de kosten draagt van de man van f 1500,—.

De Regering acht toepassing van deze gedachtegang in de practijk ook juist, maar wil hier onmiddellijk aan toevoegen, dat dit nog niet betekent, dat nu het inkomen van de verzekerden tot een onbeperkt bedrag bij de premie-betaling in aanmerking moet worden gebracht. Voorkomen moet worden, dat er een te sterke wanverhouding ontstaat tussen te betalen premie ener- en te ontvangen uitkering anderzijds. De solidariteitsgedachte dient aan bepaalde grenzen te worden gebonden, hetgeen voor de Regering aanleiding is geweest in het ontwerp voor te stellen over dat gedeelte van het inkomen, dat hoger ligt dan f 6000,— geen premie meer te heffen.

Bovendien acht de Regering het wenselijk ook een inkomengrens vast te stellen, waar beneden geen premie wordt geheven. Een aansluiting bij de inkomstenbelasting, welke f 2000,— als grens heeft, komt de Regering minder gewenst voor, omdat hierdoor vooral veel jongeren geen premie zouden behoeven te betalen, waarvoor geen enkele reden is aan te voeren.

De Regering heeft daarom gemeend — al geeft zij toe, dat deze grens willekeurig is — inkomens, welke lager liggen dan f 900,— niet te moeten belasten met premie voor de ouderdomsverzekering. Vervolgens zou zij, om niet een inkomen van f 899,— geheel vrij te doen zijn en een inkomen van f 901,— onmiddellijk met het volle percentage te belasten, een zekere overgangsregel willen treffen in deze zin, dat tussen f 900,— en f 1200,— een geleidelijk in grootte toenemend gedeelte van het volle premie-percentage wordt betaald, terwijl dan over inkomens van f 1200,— en hoger (met de grens van f 6000,—) het volle premie-percentage verschuldigd is. Het ligt in het voornemen om, bij aanvaarding door de Staten van bijgaand ontwerp, in die zin ex art. 26 een landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te nemen.

6. Het stelsel van financiering

Als stelsel voor de financiering van een ouderdomsverzekering komen — als hoofdvormen — in aanmerking:

1. het fondsvormingsstelsel, onder te verdelen in het stelsel van dekking van kapitaal en dat van dekking van renten;

2. het omslagstelsel.

Het mag overbodig worden geacht op de mérites van elk dezer stelsels diep in te gaan.

Volstaan moge worden met op te merken, dat zowel

bij het kapitaaldeckings- als het rentedekkingsstelsel grote vermogens moeten worden gevormd, hetgeen algemeen als een nadeel wordt gevoeld. Een ander bezwaar is, dat vooral in de beginjaren, als vele mensen al 65 jaar of ouder zijn en dus geen premie meer kunnen opbrengen, terwijl anderen een zodanige leeftijd hebben bereikt, dat zij nog slechts een beperkt aantal jaren premie behoeven te betalen, aanvullende maatregelen moeten worden getroffen om de uitkeringen te kunnen doen. Verder moge er op worden gewezen, dat het te verzamelen vermogen alleen voldoende zal zijn om bepaalde, vaak tientallen jaren te voren vastgestelde uitkeringen te kunnen doen. Mocht het in de loop van de tijd echter noodzakelijk zijn de uitkeringen te verhogen dan wel daarop toeslagen te geven, dan zal dit niet uit het gekweekte vermogen kunnen geschieden.

Tegenover deze nadelen moge als een pregnant voordeel worden gesteld, dat een fondsvormingsstelsel in ieder geval waarborgt, dat ten tijde, dat de uitkeringen gedaan moeten worden, het daarvoor benodigde geld er inderdaad is. In hoeverre het geld dan nog dezelfde waarde heeft als toen het werd opgebracht, dient echter te worden afgewacht.

Naast het fondsvormingsstelsel kennen we het omslagstelsel. In het kort geschetst komt het hierop neer, dat de uitgaven, welke in een bepaald tijdvak moeten worden gedaan, in dat zelfde tijdvak ook door middel van premies of bijdragen worden opgebracht. Het kan in de praktijk op verschillende manieren worden toegepast, hetgeen mede verband houdt met de vraag, of de uitgaven voor een bepaald tijdvak van te voren al dan niet met redelijke zekerheid kunnen worden vastgesteld. Is dat wel het geval, dan kan een bepaalde premie voor die periode worden vastgesteld; is dat niet zo, dan kan een voorschot op de premie worden geheven, terwijl dan na afloop der periode hetzij het overschot aan de premie-plichtingen wordt gerestitueerd, hetzij het tekort over hen wordt omgeslagen.

De Regering heeft gemeend voor de ouderdomsverzekering het omslagstelsel te moeten kiezen a om hierdoor de boven geschetste nadelen van een fondsvormingsstelsel te ontgaan en b omdat het omslagstelsel het grote voordeel met zich brengt, dat het zonder schokkende bezwaren veranderingen mogelijk maakt in het bedrag der uitkeringen, in casu dus van de ouderdomspensioenen. De premie kan te voren worden vastgesteld, omdat de uitkeringen, welke in een komend tijdvak moeten worden gedaan, vrijwel vast staan.

7. De bedragen van het ouderdomspensioen

De uitkeringen, welke thans krachtens de Landsverordening Noodouderdomsvoorziening worden verstrekt, zijn max. f 84,— voor een gehuwde man en f 52,50 voor

een ongehuwde man en een ongehuwde vrouw. Indien er eigen inkomsten zijn, worden genoemde bedragen volgens de in bedoelde Landsverordening gestelde regelen verminderd.

De Regering meent, dat in de nieuwe definitieve regeling deze bedragen enigszins dienen te worden opgetrokken. Zij stelt voor ze vast te stellen op resp. f 95,— voor een gehuwde man en f 55,— voor een ongehuwde vrouw en een ongehuwde man. Zij meent er wel van te kunnen en mogen uitgaan, dat de kosten, waarvoor een ongehuwde zich geplaatst ziet, in het algemeen iets hoger liggen dan de helft van die van een echtpaar, hetgeen dan ook in genoemde bedragen tot uiting komt. Enigerlei korting op deze bedragen wegens eigen inkomsten vindt niet plaats.

De Regering wil hieraan toevoegen er van overtuigd te zijn, dat met deze pensioenen slechts een minimum-levensonderhoud verzekerd is. Gaarne had zij dan ook hogere bedragen vastgesteld, doch gezien de gevolgen, welke dit op de op te brengen premie zou hebben, is zij niet gerechtigd een dienovereenkomstig voorstel aan de Staten te doen.

Bovendien is zij van oordeel, dat het pensioen, dat krachtens de verplichte wettelijke ouderdomsverzekering wordt gegeven, niet anders dan als een bodempensioen dient te worden gezien. Aan belanghebbenden zelf wordt het overgelaten voor aanvullende voorzieningen zorg te dragen.

8. Ingangsdatum ouderdomspensioen

In verband met de hierboven reeds naar voren gebrachte kosten-overwegingen is in het ontwerp de pensioneringsleeftijd gesteld op 65 jaar. Het ware de Regering aangenamer geweest de leeftijd, waarop het ouderdomspensioen zou kunnen ingaan, op 60 jaar te stellen, doch de consequenties daarvan ten aanzien van de hoogte der op te brengen premie acht zij onder de huidige omstandigheden te ingrijpend.

Nu doet zich de moeilijkheid voor, dat de huidige noodouderdomsvoorziening de mogelijkheid biedt van een uitkering op 60-jarige leeftijd, zodat, wanneer de Landsverordening Noodouderdomsvoorziening zonder meer zou worden ingetrokken op de dag, waarop de ouderdomsverzekering in werking treedt, er in wezen voor de 60 — 64 jarigen een slechtere situatie ontstaat. Wel zou natuurlijk kunnen worden bepaald, dat de beneden 65-jarigen, die een uitkering krachtens de noodouderdomsvoorziening ontvangen, deze behouden tot zij de 65-jarige leeftijd bereiken — op welk moment zij in het bezit komen van ouderdomspensioen — doch voor al degenen, die de 60-jarige leeftijd nog niet hebben bereikt en in de stellige verwachting leefden om, als zij 60 jaar zouden worden, een uitkering te krijgen, zou die verwachting de bodem worden ingeslagen.

De Regering acht het moreel nòch materieel verantwoord om, nu de Landsverordening Noodouderdomsvoorziening als ingangsdatum de 60-jarige leeftijd kent, voor de 60 — 64-jarigen niets te doen. Overwogen is om in bijgaand ontwerp een paragraaf op te nemen, waarbij onder de zelfde voorwaarden als in de Landsverordening Noodouderdomsvoorziening de 60 — 64-jarigen een ouderdomsuitkering zouden kunnen krijgen, welke dan óók uit de op te brengen premiën zou moeten worden gefinancierd, doch uit verschillende overwegingen heeft de Regering gemeend de oplossing niet in deze richting te moeten zoeken. De belangrijkste dezer overwegingen zijn a dat principieel in een verzekeringssysteem het geven van een ouderdomsuitkering, waarvan de hoogte wordt vastgesteld na instelling van een means-test niet past, b dat het moeilijk is premie te innen mede ten behoeve van uitkeringen, waarop vele premie-plichtigen geen recht zullen kunnen doen gelden en c dat de premie-hoogte hierdoor weer ongunstig zou worden beïnvloed.

De Regering geeft daarom de voorkeur aan een voorlopige handhaving van de Landsverordening Noodouderdomsvoorziening, echter gewijzigd in die zin, dat zij uitsluitend rechten geeft aan de 60- tot en met 64-jarigen. Deze categorie vergt op het ogenblik een uitgave van $\pm f$ 1.040.000 per jaar, welk bedrag in 1970, gezien de „vergrijzing” der bevolking, zal zijn gestegen tot ruim f 1.400.000. De middelen tot dekking dezer uitgaven worden ruimschoots gevonden in de opbrengst der Zegelbelasting.

Voorzover in de vorige alinea gesproken wordt van een „voorlopige handhaving” bedoelt de Regering niet, dat het nu reeds in haar stellige voornemen ligt te eniger tijd met een voorstel tot algehele intrekking van bedoelde Landsverordening over te gaan. Zij wil echter ruimte openlaten voor diverse mogelijkheden, welke er liggen en die mede verband houden met de ontwikkeling van de economische toestand in de Nederlandse Antillen.

Een ontwerp-Landsverordening tot wijziging der Landsverordening Noodouderdomsvoorziening in de geest als hierboven bedoeld zal de Staten zeer binnenkort bereiken.

9. Overgangsregeling voor verzekerden, die bij de in werking treding der Landsverordening ouder dan 15 jaar zijn

Op de datum, waarop de Landsverordening in werking zal treden valt met drie leeftijdsgroepen van de ingezetenen rekening te houden en wel a. de beneden — 15-jarigen, b. de 15- tot en met 64-jarigen en c. de 65-jarigen en ouderen.

Bijgaand ontwerp bepaalt n.l., dat voor elk jaar, dat een rechthebbende tussen zijn 15de en 65ste jaar niet verzekerd is geweest, een korting van 2% op het ouderdomspensioen zal worden toegepast.

Groep a, de beneden — 15-jarigen, levert geen moeilijkheden op. Zij kunnen de 50 verzekeringsjaren halen en dus het volle pensioen te zijner tijd krijgen.

Voor groep b ligt dit anders. Als iemand de leeftijd van 40 jaar heeft bereikt, heeft hij, 65 jaar geworden zijnde, 25 niet verzekerde jaren. Dan zou dus een korting moeten worden toegepast van 50%. Dit nu ligt niet in de bedoeling der Regering, op grond waarvan in de overgangs-artikelen een bepaling is opgenomen, inhoudende, dat degene, die op de dag van het in werking treden der Landsverordening de leeftijd van 15, doch nog niet die van 65 jaar heeft bereikt, geacht wordt verzekerd te zijn geweest gedurende het tijdvak, gelegen tussen de voleinding van zijn 15de levensjaar en het in werking treden van de Landsverordening.

Wel meent de Regering, dat dit voordeel niet zonder meer aan iedereen moet worden toegekend, doch zekere beperkingen moeten worden aangelegd.

Indien b.v. iemand van vreemde nationaliteit op zijn 55ste jaar zich in de Nederlandse Antillen komt vestigen zou het te ver gaan, indien hem niet alleen op grond van de door hem gedurende 10 jaren betaalde premiën 20% van het ouderdompensioen zou worden toegekend, doch bovendien nog de jaren tussen zijn 15de en 55ste jaar als verzekeringsjaren zouden worden toegewezen, waardoor hij nog eens 80% van het ouderdompensioen erbij zou krijgen.

Op grond daarvan is in bijgaand ontwerp voorgesteld, dat de voordelen, uit de zo juist genoemde bepaling voortvloeiende, slechts toekomen aan degenen, die voldoen aan de volgende voorwaarden:

- a. Nederlander zijn;
- b. in de Nederlandse Antillen wonen;
- c. al dan niet onafgebroken na hun 59ste levensjaar gedurende 6 jaren in de Nederlandse Antillen, Nederland, Suriname of Nederlands Nieuw-Guinea hebben gewoond.

Voor groep c, degenen die al 65 jaar of ouder zijn, ligt de zaak weer iets anders. Zij zijn op de datum van in werking treding der Landsverordening nooit verzekerd geweest en zouden dus geheel buiten de ouderdomsverzekering vallen. Om ook deze personen het volledig ouderdompensioen onmiddellijk te kunnen geven is in de overgangsartikelen een bepaling opgenomen, dat zij, die vóór of op de dag van het in werking treden der Landsverordening de leeftijd van 65 jaar hebben bereikt, recht hebben op ouderdompensioen.

Ook hier zijn de zelfde beperkende voorwaarden gesteld als die, welke gelden voor degenen, die tussen 15 en 65 jaar zijn op de datum van in werking treding der Landsverordening.

Dit wil niet zeggen, dat niet-Nederlanders geheel uitgesloten zijn van de hierboven genoemde voordelen. In de overgangsbepalingen wordt het mogelijk gemaakt, dat ook

niet-Nederlanders niet-verzekeringsjaren toch als verzekeringsjaren krijgen toegewezen. Dit zal nader bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, moeten worden geregeld, waarbij het de bedoeling is de zo juist vermelde mogelijkheid slechts onder veel stringentere voorwaarden te openen.

10. De integratie-mogelijkheid

In het ontwerp zijn artikelen opgenomen, welke het mogelijk maken voor werkgevers en pensioenfondsen om de premie, welke door verzekerden verschuldigd is, voor hun rekening te nemen en dan het eigen pensioen te verminderen. Hierbij doen zich zo vele mogelijkheden voor, dat het praktisch ondoenlijk is ze alle te overzien.

Het eenvoudigste voorbeeld is, dat een werknemer van zijn werkgever of pensioenfonds bij zijn pensionering een bepaald pensioen ontvangt, b.v. van 60% van zijn laatst verdiende loon. De werkgever kan nu op zich nemen de gehele premie van zijn werknemers te betalen, in welk geval hij op het door hem zelf uit te keren pensioen het ouderdomspensioen in mindering mag brengen. Betaalt hij niet de volle, doch slechts een deel der premie, dan dient ook de toegestane vermindering dienovereenkomstig te worden verlaagd. In verband met het veelvuldig voorkomend verschijnsel, dat de pensioneringsleeftijd in de Nederlandse Antillen lager, vaak zelfs belangrijk lager ligt dan de 65-jarige leeftijd dient hierbij de beperking te worden gemaakt, dat, indien de verzekerde na zijn pensionering zelf geheel de premie gaat betalen, over de desbetreffende jaren geen korting op het werkgeverspensioen mag worden toegepast.

Daarnaast zijn er werkgevers, die geen enkele pensioen- of soortgelijke regeling voor hun werknemers hebben. Deze kunnen de premie, door hun arbeiders voor de ouderdomsverzekering verschuldigd, voor hun rekening nemen om op die manier te voldoen aan hun morele plicht ook voor de oude dag van hun personeel zorg te dragen, waarbij zij echter wel dienen te bedenken, dat in wezen het pensioen krachtens de Landsverordening niet anders gezien moet worden dan als een bodempensioen.

De Regering meent, dat de ouderdomsverzekering er toe kan bijdragen, dat de pensioneringsgedachte in de Nederlandse Antillen verder veld wint.

Hoe deze ontwikkeling zal zijn is, gezien de weinige overzichtelijkheid van de situatie, zoals zij thans is niet precies aan te geven. Het is daarom ook goed in de Landsverordening niet al te veel te regelen doch met enkele hoofdpunten te volstaan.

11. De kosten der verzekering

Bij een raming van de kosten der verzekering dient met verschillende factoren rekening te worden gehouden, niet alleen voor wat de toestand van vandaag be-

treft, maar ook hoe deze toestand zich zal of kan ontwikkelen. Het uitkeringsbedrag, het totale inkomens-bedrag, waarover premie betaald moet worden en het aantal pensioengerechtigden vormen de basis voor de berekening alsmede de ontwikkeling van elk dezer factoren in de toekomst.

Bij de berekening is ervan uitgegaan, dat er in de eerste tien jaren geen stijging zal komen in het totale inkomensbedrag, waarover premie zal moeten worden betaald, welk bedrag op het ogenblik naar raming *f* 196.000.000,— per jaar bedraagt. Wel zal er een stijging komen in het aantal 65-jarigen en ouderen en wel met 3 à 3¼% per jaar.

Van deze gegevens uitgaande — alsmede van een gehuwden-uitkering ad *f* 95,— per maand en een ongehuwden-uitkering ad *f* 55,— per maand zullen de uitgaven (een bedrag van *f* 300.000 aan administratiekosten inbegrepen) volgens de situatie in 1960 ongeveer bedragen *f* 5.700.000,— en in 1970 ongeveer *f* 7.700.000,—. Rekening houdende met een premie-plichtig inkomen van *f* 196.000.000,— zal de premie in 1960 iets minder kunnen bedragen dan 3%, in 1970 iets minder dan 4%.

De Regering stelt zich voor de premie voor het eerste vijf-jarig tijdvak vast te stellen op 3½%. Daarvoor heeft zij verschillende overwegingen. In de eerste plaats zou een premie van 3% voor het hele eerste vijfjarig tijdvak niet voldoende zijn, in de tweede plaats meent zij, dat het verstandig zal zijn het premie-percentages voor de eerste keer iets aan de ruime kant vast te stellen, in de derde plaats acht zij het mogelijk om als haar ramingen juist blijken te zijn en het ouderdomsfonds aan het einde van dit tijdvak een overschot heeft, in de tweede vijfjarige periode, de premie op het zelfde percentage vast te stellen.

Hoe de situatie zich na 1970 zal ontwikkelen, valt thans moeilijk te voorspellen, omdat dit ten nauwste samenhangt met de ontwikkeling van de economische toestand.

Artikelsgewijze toelichting.

Ad artikel 1.

Dit artikel vereist geen nadere toelichting.

Ad artikel 2.

Dit artikel bevat vrijwel geheel dezelfde regeling ten aanzien van de bepalingen van de woonplaats, als voorkomt in artikel 1 van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943.

Ad artikel 3.

Voor de uitvoering van de algemene ouderdomsverze-

kering en de andere sociale verzekeringen zal een aparte instelling t.w. de Sociale Verzekeringsbank worden gecreëerd. Een ontwerp-landsverordening is daartoe aan de Staten aangeboden. Het is echter doelmatig de heffing en de invordering van de premie te doen geschieden door de instanties belast met de heffing en de invordering van de inkomstenbelasting.

Ad artikel 4.

In dit artikel wordt de mogelijkheid geopend gebruik te maken van de bestaande ambtelijke organisatie, teneinde de kosten van de uitvoering zo laag mogelijk te houden.

Ad artikel 5.

Onder verwijzing naar wat hieromtrent reeds in de algemene beschouwingen is opgemerkt, brengt dit artikel praktisch de gehele actieve bevolking onder de verzekering.

Het is wenselijk bepaalde groepen, ook al zijn zij geen ingezetene, toch onder de ouderdomsverzekering te brengen, welke opvatting in de eerste plaats steun vindt in de internationaal algemeen aanvaarde rechtsregel, dat een loontrekende in het algemeen verzekerd is ingevolge de wetgeving van het land, waar hij werkzaam is, in de tweede plaats nodig is om ongelijke concurrentieverhoudingen te voorkomen.

Bovendien is het gewenst de mogelijkheid te scheppen om personen, die niet ingevolge het eerste lid verzekerd zijn, toch als verzekerden in de zin van deze landsverordening aan te merken. Gedacht wordt aan de mogelijkheid echtgenoten van hier te lande werkzame werknemers, die in het buitenland wonen, tijdens de verzekering van hun man hier te lande verzekerd te doen zijn. Gedacht wordt verder aan de echtgenoten en zo nodig eveneens de overige gezinsleden van de in het eerste lid onder c bedoelde personen. Het derde lid van dit artikel opent hiertoe de mogelijkheid.

Anderzijds kan het ook gewenst zijn bepaalde groepen van personen van de verzekering uit te sluiten, waarbij met name bedoeld worden de groepen in het 4de lid onder a tot en met d genoemd. Er dient b.v. tegen gewaakt te worden, dat bepaalde personen, die reeds onder een wettelijke pensioenregeling in een ander land vallen, ook nog eens in de Nederlandse Antillen verzekerd worden. Daarnaast dient aandacht te worden geschonken aan diegenen, die voor een betrekkelijk korte tijd (b.v. minder dan 6 jaar) in de Nederlandse Antillen komen werken en waarvan vaststaat, dat ze binnen die tijd weer zullen vertrekken. Ook administratief brengt het veel rompslomp met zich deze personen in de verzekering op te nemen en hen dan op 65-jarige leeftijd pensioen te verstrekken. Bij lands-

besluit, houdende algemene maatregelen, zal deze materie verder moeten worden geregeld.

Ad artikel 6.

Het eerste lid van dit artikel stelt als algemene regel voorop, dat iedereen, die verzekerd is geweest en die de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt, recht heeft op pensioen.

In het tweede lid wordt dan evenwel een uitzondering gemaakt voor de gehuwde vrouw. Het ontwerp gaat er weliswaar van uit, dat de gehuwde vrouw zelfstandig verzekerd is en dat zij haar eigen pensioen opbouwt, doch het ontwerp gaat er tevens van uit, dat aan de gehuwde vrouw in het algemeen geen afzonderlijk recht op het door haar opgebouwde pensioen kan worden toegekend en dat dit recht dient te worden geïncorporeerd in het aan de man toe te kennen gehuwdenpensioen. De hoogte van dit pensioen is dan afhankelijk van de stand van de afzonderlijke verzekeringen van beide echtgenoten. In dit verband dient nog te worden verwezen naar het tweede lid van artikel 13, dat de mogelijkheid opent het pensioen van een gehuwde man, ook zonder diens bewilliging, voor de helft betaalbaar te stellen aan de vrouw.

Het in het tweede lid onder a gestelde behoeft geen toelichting.

Zonder deze bepaling zouden de pensioenrechten, welke een vrouw zich door premie-betaling heeft opgebouwd, verloren kunnen gaan.

Het in lid 2 sub b gestelde is evenzeer duidelijk. Het is ongewenst om als een man en een vrouw na hun 65ste jaar huwen, hun totale pensioenen nog een mindering te doen ondergaan.

Ad artikel 7.

Dit artikel behoeft na wat in de algemene beschouwingen is opgemerkt, nog weinig toelichting. Slechts moge nog de nadruk worden gelegd op het 3de lid van dit artikel. Zonder nadere voorziening zouden echtgenoten, die duurzaam van elkaar gescheiden leven, als ongehuwd worden beschouwd en dus ieder *f* 55,— krijgen. De bepaling van het derde lid heeft de bedoeling te voorkomen, dat echtgenoten, die van elkander gescheiden leven zonder van tafel en bed gescheiden te zijn, in een gunstiger positie komen te verkeren dan wanneer zij zouden samenwonen.

Ad artikel 8.

Op de in artikel 7 geregelde pensioenbedragen wordt een korting toegepast voor de jaren, dat de pensioenge-rechtigde — en, indien hij gehuwd is, zijn echtgenote — niet verzekerd is geweest, dan wel schuldig nalatig is gebleven om de verschuldigde premie te betalen.

De kortingen voor de jaren, dat men niet verzekerd is geweest, vinden hun grondslag in de gedachte, dat men in die jaren geen deel heeft uitgemaakt van de gemeenschap, en dan ook minder aanspraak kan maken op de solidariteit van deze gemeenschap, waarop ouderdomsverzekering in wezen is gebaseerd.

De kortingen wegens schuldige nalatigheid zijn hoger gesteld dan overeenkomt met de verloren premie, teneinde hierin een element van boete tot uitdrukking te brengen.

Omtrent het begrip „schuldig nalatig” wordt verwezen naar de toelichting op artikel 31.

Ad artikel 9 en 10.

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichtingen.

Ad artikel 11.

Ingevolge het bepaalde in het eerste lid van artikel 20 wordt na het overlijden van een gehuwde man of van een gehuwde vrouw het aan hem of haar toegekende gehuwdenpensioen nog gedurende een zekere tijd, in elk geval tot en met de laatste dag der derde maand, volgende op die, waarin het overlijden plaats vond, aan de achtergebleven echtgenoot uitbetaald. Het ligt voor de hand dat het eigen pensioen van de weduwe of de weduwnaar niet eerder kan ingaan dan na het verstrijken van de termijn, waarover het gehuwdenpensioen wordt doorbetaald. Dit is geregeld in het tweede lid van dit artikel.

Ad artikel 12.

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Ad artikel 13.

Hoewel de vrouw zelfstandig verzekerd is en ook zelfstandig een pensioen opbouwt, heeft zij, indien zij gehuwd is, in het algemeen geen recht op pensioen. In het tweede lid is evenwel aan de gehuwde vrouw het recht gegeven aan de Sociale Verzekeringsbank te verzoeken haar ten hoogste de helft van het aan haar echtgenoot toegekende pensioen uit te betalen. Indien een dergelijk verzoek ontvangen wordt, zal daaraan in beginsel gevolg moeten worden gegeven. Weigering zal slechts mogen plaats hebben indien daarvoor gegronde — andere dan administratieve — redenen aanwezig zijn.

Ad artikel 14.

Aan het eerste lid ligt de gedachte ten grondslag, dat het, aangezien het ouderdomspensioen strekt tot voorziening in het noodzakelijk levensonderhoud, redelijk is, dat,

indien men dat onderhoud geheel of gedeeltelijk ontvangt op kosten van een openbaar lichaam of van een instelling van weldadigheid, het pensioen aan dat lichaam, of die instelling ten goede komt. Dit geschiedt evenwel niet van rechtswege: het belanghebbende orgaan moet daartoe een verzoek bij de Sociale Verzekeringsbank indienen.

Ad artikelen 15, 16, 17 en 18.

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting.

Ad artikel 19.

De uitkering van een bedrag ineens bij overlijden van een pensioengerechtigde is bestemd om de extra kosten bij overlijden op te vangen.

Ad artikel 20.

De doorbetaling van het pensioen aan de overblijvende echtgenoot of echtgenote heeft ten doel de overschakeling naar het lagere pensioen van de ongehuwde te vergemakkelijken, dan wel het wegvallen van deze bron van inkomsten niet abrupt op een onvoorzienbaar ogenblik te doen geschieden.

Ad artikel 21.

De verzekerde, die de Nederlandse Antillen metterwoon verlaat, heeft, op grond van de jaren gedurende welke hij verzekerd is geweest, recht op ouderdomspensioen zodra hij vijf en zestig jaar wordt.

Ter vaststelling van dit recht op z.g. uitgesteld pensioen geeft de Bank een verklaring aan de betrokkene af. Om administratieve redenen is een dergelijke verklaring belangrijk, aangezien er een geruime tijd kan liggen tussen het vertrek en de ingang van het pensioen.

Ad artikel 22.

Het Land dient er voor garant te zijn, dat de wettelijk vastgestelde uitkeringen ook werkelijk worden genomen. Vandaar dat in dit artikel wordt uitgesproken dat het Land zonder enig voorbehoud de betaling waarborgt van het ouderdomspensioen en het bedrag genoemd in artikel 19.

De waarborg dient dus gezien te worden als een waarborg tegenover de gepensioneerden. De garantie houdt geenszins in, dat het Land zonder meer een eventueel tekort van het ouderdomsfonds voor zijn rekening zou moeten nemen.

Ad Hoofdstuk IV. De op te brengen middelen.

Na hetgeen in de Algemene Beschouwingen omtrent

dit onderwerp is medegedeeld kan de toelichting bij de betreffende artikelen kort zijn.

Ad artikel 26.

Voor de heffing van de premie is nauw aansluiting gezocht bij de Landsverordening op de inkomstenbelasting.

Dit is enerzijds van belang om een vlotte, zekere en weinig kostbare invordering mogelijk te maken; anderzijds ook principieel gemotiveerd, aangezien iemands inkomen aangeeft het deel dat hij heeft aan het in de actieve groepen gevormde draagvlak, waarop de verplichting uit solidariteit jegens de ouden van dagen rust. Om deze reden is het ook gerechtvaardigd de plicht uit te drukken in een percentage van het inkomendraagvlak; individueel bezien: de premie te heffen in procenten van het inkomen.

Ad artikel 31.

Van schuldige nalatigheid zal sprake zijn wanneer een verzekerde nalaat de door hem verschuldigde premie te betalen, zonder dat de omstandigheden aanwezig zijn, op grond waarvan het niet betalen van de premie hem niet toegerekend zou kunnen worden.

Wanneer omtrent de vraag, of van schuldige nalatigheid sprake is, in bevestigende zin is beslist, dan zal daarvan het gevolg zijn, dat t.z.t. een korting op het pensioen van de desbetreffende verzekerde en — indien het een gehuwde man is — op het door zijn echtgenote opgebouwde deel van het pensioen zal worden toegepast, tenzij op een later tijdstip alsnog betaling van de verschuldigde premie overeenkomstig het bepaalde in het tweede lid van dit artikel plaats vindt.

Ad artikel 33.

De in dit artikel geopende mogelijkheid om de korting wegens het niet verzekerd geweest zijn te vermijden, is gebaseerd op de wens om degenen, die tijdelijk van deze gemeenschap geen deel hebben uitgemaakt en toch volledig met deze gemeenschap verbonden zijn, onder bepaalde voorwaarden volledig in de voorziening op te nemen.

Ad artikel 34, 35, 36 en 37.

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting.

Ad artikel 38.

Over het beroep wordt geoordeeld door een College van Beroep. Het ligt in de bedoeling dat dit College t.z.t., na wijziging van de betreffende landsverordeningen, ook beroepsinstantie wordt voor de Ongevallenregeling 1936 en de Ziekteregeling 1936.

Ad overgangsbepalingen.

Na de in de Algemene Beschouwingen onder par. 9 gegeven uiteenzetting kan een verdere toelichting op de artikelen 40 t/m 43 overbodig worden geacht.

Ad Strafbepalingen.

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting.

Ad artikel 54.

Het eerste lid van dit artikel, behoeft na wat in par. 10 der algemene beschouwingen is gezegd, geen nadere toelichting.

Het tweede lid onder a bewerkstelligt, dat, wanneer een verhoging van het ouderdomspensioen noodzakelijk wordt geacht een reeds gepensioneerd ten volle van deze verhoging de voordelen geniet. Zou ook deze verhoging mogen worden geïntegreerd, dan zou het doel, n.l. om de 65-jarigen en ouderen tegemoet te komen, worden voorbij geschoten.

Op het tweede lid, sub b en c is in de algemene beschouwingen reeds de aandacht gevestigd. Opneming van dit lid is een gevolg van het feit, dat er hier te lande vaak een aanzienlijk verschil bestaat tussen de leeftijd, waarop iemand bij zijn werkgever wordt gepensioneerd en de leeftijd, waarop het ouderdomspensioen krachtens deze landsverordening ingaat.

Het tweede lid, sub d behoeft geen nadere toelichting.

De bepaling sub e bedoelt te voorkomen, dat, indien een pensioengerechtigde krachtens deze landsverordening bij twee of meer werkgevers zich een pensioen heeft opgebouwd de toe te passen korting de totaal toegestane korting zou overschrijden.

Het totale voor vermindering in aanmerking komende gedeelte van het ingevolge deze landsverordening toe te kennen ouderdomspensioen dient om in verhouding tot het aantal dienst- of deelnemersjaren van de pensioengerechtigde bij elk dezer werkgevers en (of) pensioenfondsen te worden verdeeld.

Ad artikel 55.

Deze bepaling heeft de strekking aan fondsen de gelegenheid te openen, voorzover ze die niet reeds hadden, aanpassingsbepalingen in statuten of reglementen op te nemen, mits dit geschiedt binnen twee jaren na de inwerkingtreding van art. 7. Van belang is deze bepaling dus slechts voor de fondsen, welke statuten of reglementen zich verzetten tegen aanpassing b.v. van „verkrege rechten”.

Ad artikel 56.

Behoeft geen nadere toelichting.

Ad artikel 57.

Het komt de Regering gewenst voor om, juist in verband met het weinig overzichtelijke van de toestand op dit gebied in de Nederlandse Antillen, te bepalen, dat de Minister zijn goedkeuring aan te treffen regelingen heeft te geven. Daarbij zal er met name op dienen te worden toegezien, dat een redelijke toepassing der integratie-mogelijkheid plaats vindt.

Ad artikel 58.

Dit artikel is opgenomen om de fondsen tegen elk risico, dat zij zouden kunnen lopen, indien een deelnemer of gewezen deelnemer van de fondsen op grond van vroeger geldende regelingen zich met succes tot de rechter zou kunnen wenden.

Ad artikel 59.

Dit artikel voorziet in de overbrugging van tijdelijke tekorten in het Ouderdomsfonds tengevolge van tijdelijke discrepantie tussen inkomsten en uitgavenstroom.

Ad artikel 60.

In verband met de noodzakelijke administratieve en organisatorische maatregelen dient een zekere vrijheid te worden gelaten in het tijdstip, waarop de onderscheiden onderdelen van de ouderdomsverzekering in werking treden. Het is echter van belang dat de aanpassingen volgens artikel 55 zo spoedig mogelijk plaats vinden.

De Minister van Sociale Zaken,
C. D. KROON.

De Minister van Financiën a.i.,
C. D. KROON.